

ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 18 Οκτωβρίου 2022, με την ακόλουθη σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Εβδόμου Τμήματος, Αργυρώ Μαυρομμάτη και Ευαγγελία Πασπάτη, Σύμβουλοι, Ευπραξία Δημολιού και Γεράσιμος Σταματάτος, Πάρεδροι με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Κάρκαλης, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

Γραμματέας: Πελαγία Κρητικού, Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος, υπάλληλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου με βαθμό Α΄.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 4.10.2022 προσφυγή (Α.Β.Δ.):

Του Ν.Π.Δ.Δ.- Ο.Τ.Α. Β΄ Βαθμού με την επωνυμία «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ» (ΑΦΜ.), νομίμως εκπροσωπούμενου, που εδρεύει στη νομού (.....) και παραστάθηκε διά της πληρεξούσιας δικηγόρου του Ανθής Βακράτσα (Α.Μ./ΔΣΛ 642)

Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη.

Για την ανάκληση της Πράξης του Ε΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπέρ της προσφυγής ανάκλησης της Περιφέρειας και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης παρεμβαίνει η ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....», με

δ.τ. (Α.Φ.Μ.), που εδρεύει στη, (.....), και εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020 της πληρεξούσιας δικηγόρου της Ελένης Οικονόμου (Α.Μ./Δ.Σ.Λ 1117)

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο του προσφεύγοντος, η οποία ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής ανάκλησης.

Τη δικαστική πληρεξούσια του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ζήτησε την παραδοχή της προσφυγής.

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε να απορριφθεί η προσφυγή.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε, κατ'εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, σε διάσκεψη με την παρουσία όλων των ανωτέρω μελών του.

**Αφού άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Ευαγγελίας Πασπάτη
Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου**

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Για την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής ανάκλησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (βλ. άρθρο 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020 (Α' 127), το οποίο εφαρμόζεται αναλόγως και στην υπό κρίση διαφορά από προσυμβατικό έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 336 παρ. 1 του ίδιου ως άνω νόμου.

2. Με την υπό κρίση προσφυγή, όπως αναπτύσσεται στο από 17.10.2022 νομίμως κατατεθέν υπόμνημα, και την παρέμβαση ζητείται η ανάκληση της Πράξης του Ε' Κλιμακίου (I Διακοπών) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας και της παρεμβαίνουσας ανώνυμης εταιρείας για την ανάθεση της εκτέλεσης του έργου «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑΣ ΟΔΟΓΕΦΥΡΑΣ», συνολικής προϋπολογιζόμενης αξίας 3.225.806,45 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α.).

3. Η υπό κρίση προσφυγή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως και κατά τα λοιπά νομοτύπως. Συνεπώς, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλόμενων με αυτή λόγων.

4. Περαιτέρω, παραδεκτώς και με προφανές έννομο συμφέρον, ως ανάδοχος του ελεγχόμενου διαγωνισμού, παρεμβαίνει με το από 14.10.2022 δικόγραφο η αντισυμβαλλόμενη του προσφεύγοντος ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «.....» και με δ.τ., υπέρ αυτού και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης. Συνεπώς, η παρέμβαση είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να εξεταστεί ως προς τη νομική και ουσιαστική βασιμότητά της.

5. Ο ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» ορίζει στο άρθρο 26: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν: α) στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα (...) 5. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω προκήρυξης σύμβασης (...) 6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό», στο άρθρο 27: «1. Στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης σύμβασης. (...) 3. Σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση δεόντως τεκμηριωμένη από την αναθέτουσα αρχή καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης. (...)», στο άρθρο 28: «1. Στις κλειστές διαδικασίες, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού (...) παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Η ελάχιστη

προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης (...)

2. Προσφορά μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. (...)

7. Όταν επείγουσα κατάσταση καθιστά αδύνατη την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, οι εν λόγω αρχές, με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή τους, μπορούν να ορίζουν: α) προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής η οποία δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης, β) προθεσμία παραλαβής των προσφορών η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. (...)

και στο άρθρο 32: «1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, (...) σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) (...) γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα από την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη. (...)

6. Από τις διατάξεις που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: **(i)** Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων θεσπίζεται ως γενικός κανόνας η προσφυγή στην ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία προς τον σκοπό διασφάλισης των θεμελιωδών αρχών της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης και του ανόθευτου ανταγωνισμού. Η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, κατά την οποία η

αναθέτουσα αρχή δεν υποχρεούται να γνωστοποιήσει ευρέως την πρόθεσή της για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, μέσω προκήρυξης, αλλά με ευρεία διακριτική ευχέρεια μπορεί να διαπραγματευθεί με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς της επιλογής της, συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαγωνιστικής διαδικασίας και για τον λόγο αυτό λαμβάνει χώρα στις περιοριστικά προβλεπόμενες εξαιρετικές περιπτώσεις (*numerus clausus*) του άρθρου 32 παρ. 2 - 6 του ν. 4412/2016, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά (ΕλΣυν Έβδομο Τμ. 1308/2021, VI Τμ. 1361/2020, 1542/2019, Τμ. Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 707/2013, ΔΕΚ της 2.10.2008, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας C-157/2006, σκ. 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). (ii) Ειδικότερα είναι νόμιμη η προσφυγή σε αυτή την εξαιρετική διαδικασία, μόνο στις περιπτώσεις που ανακύπτει κατεπείγουσα ανάγκη εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων για την αναθέτουσα αρχή, η δε ανάγκη αυτή είναι τόσο επιτακτική, ώστε να καθιστά αδύνατη για την αντιμετώπισή της την τήρηση ακόμη και των σύντομων διαδικασιών της επισπευσμένης ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, με προθεσμία 15 και 10 ημερών αντίστοιχα για την υποβολή των προσφορών (βλ. άρθρα 27 παρ. 3, 28 παρ. 7 και 29 παρ. 1 του ν. 4412/2016 όπου για λόγους επείγοντος καθορίζονται συντετμημένες προθεσμίες υποβολής προσφορών αντί της τακτικής των 35 ή 30 ημερών). Συνεπώς όταν η αναθέτουσα αρχή επικαλείται κατεπείγουσα ανάγκη, η οικεία σύμβαση πρέπει να ανατίθεται χωρίς καθυστέρηση (ΔΕΕ της 20.6.2012, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, C-352/2012, σκ. 50-52, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-394/2002, σκ. 44), καθόσον το επείγον δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία για την ανάθεση συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται περισσότερος χρόνος από αυτόν που θα χρειαζόταν αν είχε εφαρμοσθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, ακόμη και με σύντμηση προθεσμιών, διασφαλίζουσα σε μεγαλύτερο βαθμό την επίτευξη διαφάνειας (πρβλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19», 2020/C 108 1/01, σκ. 2.3.2). Ειδικότερα, η ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης

εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων δεν παρέχει τη διακριτική ευχέρεια στην αναθέτουσα αρχή να επιλέξει μη διαγωνιστική διαδικασία άνευ άλλου τινός, αν δεν αποδείξει ότι, εν όψει αυτής, δεν μπορούσε να ακολουθήσει διαγωνιστικές διαδικασίες έστω με συντετμημένες προθεσμίες. Η αξιολόγηση δε της δυνατότητας της αναθέτουσας αρχής να διενεργήσει διαδικασία με δημοσίευση (ανοικτή, κλειστή ή ανταγωνιστική) δεν γίνεται με αφηρημένη εκτίμηση του θεωρούμενου ως εύλογου χρονικού διαστήματος ούτε σε σύγκριση με προηγούμενες διενεργηθείσες διαδικασίες με δημοσίευση της ίδιας αναθέτουσας αρχής, αλλά με σύγκριση της χρονικής ακολουθίας της συγκεκριμένης κάθε φορά διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση σε σχέση με τις ισχύουσες προθεσμίες των διαδικασιών με δημοσίευση, και ιδίως τη μικρότερη συντομευμένη από αυτές (πρβλ. ΔΕΕ C-275/08, Επιτροπή κατά Γερμανίας, σκ. 9 - 11 και 70 - 72, C-107/92, Επιτροπή κατά Ιταλίας, σκ. 12 - 13 και σκ. 7, 8 και 13 προτάσεων Γεν. Εισαγγελέα, όπου η κατεπείγουσα ανάγκη εμφανίστηκε στις 10.6.1988 και οι εργασίες της σύμβασης ξεκίνησαν στις 21.9.1988, ενώ απορρίφθηκε ο ισχυρισμός της Ιταλικής Κυβέρνησης ότι εντός του ανωτέρω τρίμηνου διαστήματος δεν μπορούσε να ολοκληρωθεί η, τότε ισχύουσα, κλειστή συντομευμένη διαδικασία ανάθεσης με δημοσίευση 22 ημερών). **(iii)** Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και συνδέονται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα κατάσταση, προς αποτροπή της οποίας η αναθέτουσα αρχή προβαίνει στην κατάρτιση της σύμβασης με την εξαιρετική αυτή διαδικασία. **(iv)** Απαραίτητη προϋπόθεση επίσης για την επιλογή αυτής της εξαιρετικής διαδικασίας συνιστά το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης να είναι κατ' αρχήν πρόσφορο για την αντιμετώπιση της κατεπείγουσας ανάγκης, να περιορίζεται δηλαδή στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπισή της και να μην αφορά στην κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής (ΕλΣυν Ολ. 1306/2022 σκ. 4, 182/2022, σκ. 7, VI Τμ. 1361/2020 σκ. 4). Και **(v)** Το βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν οι σωρευτικές τασσόμενες προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ) του ν. 4412/2016 φέρει η

αναθέτουσα αρχή, η οποία υποχρεούται να αιτιολογεί πάντοτε επαρκώς και ειδικώς την επιλογή προσφυγής σε αυτήν (Εβδ. Τμ. 1166/2021, VI Τμ. 1361/2020, ΕλΣυν Τμ. Μείζ. - Επτ. Σύνθ. 703/2013, ΔΕΚ της 28.3.1996, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-318/1994, σκ.14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και οφείλει να επιδεικνύει τη δέουσα επιμέλεια κατά την εκτίμηση του αν κάθε ειδικότερη απρόβλεπτη περίπτωση έλκει σε εφαρμογή τη διάταξη αυτή (ΕλΣυν Ολ. 1306, 182/2022).

7. Στην προκειμένη υπόθεση, από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου, όπως συμπληρώθηκαν κατά την παρούσα διαδικασία, προκύπτουν όσα εκτίθενται στις σκέψεις 8-16 που ακολουθούν:

8. Με την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Δήμου (Δ....) εγκρίθηκαν η μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης του έργου με τίτλο «Οδογέφυρα του Δήμου» συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 3.850.000,00 ευρώ (με Φ.Π.Α.23%). Επιπλέον, για το ως άνω έργο είχε εκδοθεί η απόφαση έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμούμε διάρκεια δέκα έτη.

9. Την ισχυρές σεισμικές δονήσεις εκδηλώθηκαν στην περιοχή του Δ.Ε. της Περιφερειακής Ενότητας της Περιφέρειας Για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών που προήλθαν από αυτές και τη διαχείριση των συνεπειών τους, ο Δήμος κηρύχθηκε σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης με τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας, η ισχύς των οποίων παρατάθηκε, με τις όμοιες αποφάσεις, μέχρι και την, με την αιτιολογία ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι κήρυξης αυτού σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ότι δεν έχει ολοκληρωθεί το έργο της διαχείρισης των συνεπειών που προέκυψαν από τις ανωτέρω ισχυρές σεισμικές δονήσεις.

10. Μεταξύ των υποδομών του ΔΕ που υπέστησαν φθορές εξαιτίας των ως άνω έκτακτων φαινομένων και έχρηζαν άμεσης αποκατάστασης, περιλαμβάνεται και η οδογέφυρα του, στην οποία η κυκλοφορία διεκόπη δύο ώρες μετά

τον σεισμό και έκτοτε δεν αποκαταστάθηκε (σχετ. το έγγραφο του ΔΕ και το έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας). Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την από έκθεση ευρημάτων αυτοψιών γεφυρών στην Περιφερειακή Ενότητα της λόγω των σεισμών, η γέφυρα του παρουσιάζει μεγάλες φθορές που καθιστούν επιβεβλημένη την άμεση σύνταξη συγκριτικής οικονομοτεχνικής μελέτης, η οποία θα υποδείξει την πιο συμφέρουσα λύση μεταξύ της επισκευής της ή της αντικατάστασής της.

11. Εν συνεχεία, με την απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών εγκρίθηκε η χρηματοδότηση της Περιφέρειας με το ποσό των 5.000.000,00 ευρώ σε βάρος των πιστώσεων του έργου «Επιχορήγηση των Ο.Τ.Α. για πρόγραμμα πρόληψης και αντιμετώπισης ζημιών και καταστροφών που προκαλούνται από θεομηνίες στους ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού της Χώρας» και με την όμοια εγκρίθηκε, μεταξύ άλλων, η διάθεση πίστωσης 4.000.000,00 ευρώ σε βάρος των πιστώσεων του ως άνω έργου για τη δημοπράτηση του επίδικου έργου (υποέργο 1) με τίτλο «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑΣ ΟΔΟΓΕΦΥΡΑΣ».....». Σύμφωνα δε με το από Τεχνικό Δελτίο Έργου (Τ.Δ.Ε) που υποβλήθηκε ως πρωτογενές αίτημα δέσμευσης πίστωσης για τη δημοπράτηση του έργου, προκύπτει ότι, βάσει της αυτοψίας που πραγματοποιήθηκε μετά την, η παλαιά γέφυρα ΔΕ Δ., λόγω της παλαιότητας της κατασκευής της και των εκτεταμένων φθορών της από την εκδήλωση των σεισμικών φαινομένων, κρίνεται στατικά μη επαρκής και χρήζει αντικατάστασης με νέα οδογέφυρα, η οποία θα κατασκευαστεί κατόπιν ήδη εκπονηθείσας και εγκριθείσας μελέτης από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων ΠΕ Συναφώς, με το έγγραφο του Δημάρχου προς τον Περιφερειάρχη δηλώθηκε η άμεση ανάγκη για την αποκατάσταση της οδογέφυρας, η οποία σύμφωνα με αυτό «έχει κριθεί κατεδαφιστέα», καθόσον «ο Δήμος δέχεται καθημερινά ασφυκτικές πιέσεις διότι οι πολίτες για να

μεταβούν στις παρακείμενες κοινότητες επιβαρύνονται με διαδρομές πλέον των τριάντα (30) χιλιομέτρων» ενώ η εν λόγω υποδομή εξυπηρετεί «το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της δημοτικής ενότητας (γεωργικές και κτηνοτροφικές δραστηριότητες, μεταφορά εμπορευμάτων, μεταφορά μαθητών στις σχολικές μονάδες κ.α.) ».

12. Έπειτα, με την απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας εγκρίθηκε η επικαιροποίηση της μελέτης του επίδικου έργου, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Π.Ε., αφού λήφθηκαν υπόψη τα εξής: α) η αρχική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου με την οποία εγκρίθηκε η μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης του έργου, β) η απόφαση έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού, γ) οι αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα Πολιτικής Προστασίας περί κηρύξεως του Δήμου σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η ισχύς των οποίων παρατάθηκε με τις αποφάσεις του ιδίου, δ) το από Τεχνικό δελτίο του έργου (Τ.Δ.Ε.) για φυσικές καταστροφές, ε) η απόφαση χρηματοδότησης του επίδικου έργου της Διεύθυνσης Οικονομίας και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών και η όμοια διάθεσης της σχετικής πίστωσης, στ) το έγγραφο του ΔΕ περί αναγκαιότητας αποκατάστασης της γέφυρας και ζ) η μελέτη και τα τεύχη δημοπράτησης που επικαιροποίησε η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Περιφερειακής Ενότητας, για τα οποία δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου συγκεκριμένη ημερομηνία σύνταξης.

13. Με την απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας εγκρίθηκαν κατά πλειοψηφία η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης και σε ενιαίο στάδιο, σύμφωνα με τα άρθρα 32 παρ. 2 περ. γ' και 32Α του ν. 4412/2016, όπως τα άρθρα αυτά αντικαταστάθηκαν από το άρθρο 2 του ν. 4782/2021, για την ανάθεση

του επίδικου έργου, οι όροι και τα τεύχη της πρόσκλησης σε διαπραγμάτευση οι προσκαλούμενοι οικονομικοί φορείς (.....
.....
.....) και η σύσταση επιτροπής διαπραγμάτευσης. Στην ως άνω απόφαση, ως αιτιολογία προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης αναφέρονται τα παρατιθέμενα στην εισήγηση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε.: «1. Οι καταστροφικοί σεισμοί στις προξένησαν μεγάλες και ανυπολόγιστες ζημιές στις υποδομές του Δήμου Συγκεκριμένα στην υφιστάμενη παλαιά γέφυρα ΔΕ Δ. κλιμάκιο της υπηρεσίας πραγματοποίησε, μετέπειτα του σεισμού, αυτοψία, όπου παρατηρήθηκαν εκτεταμένες ρηγματώσεις στα σημεία στήριξης δοκών και βάθρων, σύνθλιψη σκυροδέματος κεφαλοδοκών έδρασης, παραμόρφωση των μεταλλικών συνδέσμων των αρθρώσεων- κυλίσεων και σε ορισμένα βάθρα μερική θραύση αυτών, με αποτέλεσμα την ανισοσταθμία των δοκών του φορέα. Επίσης διαπιστώθηκε εκτεταμένη διάβρωση οπλισμών, αποτίναξη επικάλυψης του σκυροδέματος και πλήρης αποκόλληση περυγότοιχου και υποσκαφή της θεμελίωσης του φορέα. Λόγω της παλαιότητας της κατασκευής και των εκτεταμένων φθορών, η οδογέφυρα του κρίνεται στατικά μη επαρκής και έχει αποκλειστεί η κυκλοφορία ανθρώπων και οχημάτων από αυτή. Η νέα γέφυρα θα κατασκευαστεί κατάντη της παλιάς (...) 2. Η υπόψη γέφυρα συνδέει άμεσα τους οικισμούς του και του οι οποίοι είναι κτισμένοι εκατέρωθεν της κοίτης του και οι οποίοι απέχουν μεταξύ τους απόσταση μικρότερη των 2 χιλιομέτρων. Λόγω της εγγύτητας μεταξύ τους και της μορφολογίας της περιοχής η οικονομική δραστηριότητα (γεωργική, κτηνοτροφική εμπορική) και των δύο χωριών είναι άμεσα συνδεδεμένη και οι εγκαταστάσεις τους (χωράφια, στάβλοι) βρίσκονται τοποθετημένες εκατέρωθεν της κοίτης του ποταμού και απαιτείται καθημερινή διάσχιση του 3. Συνολικά η γέφυρα εξυπηρετεί τους

οικισμούς , , , , ,
..... που είναι κτισμένοι δυτικά της
κοίτης του ποταμού και οι κάτοικοι των οποίων
αναγκάζονται να διανύσουν επιπλέον απόσταση περίπου σαράντα χιλιομέτρων για
τις καθημερινές τους μετακινήσεις. 4. Λόγω της ανεπτυγμένης κτηνοτροφίας της
περιοχής από τη γέφυρα διέρχονται καθημερινά πληθώρα βαρέων οχημάτων, που
μεταφέρουν είτε ζωοτροφές για την υποστήριξη της σταβλισμένης κτηνοτροφίας είτε
γάλα σε τυροκομεία της περιοχής. 5. Η εξαιρετικώς επείγουσα ανάγκη να
αντικατασταθεί η παλαιά γέφυρα που κρίνεται στατικά μη επαρκής και που οι φθορές
της κρίνεται ασύμφορο να αντιμετωπισθούν με εργασίες επισκευής, από καινούρια,
προέκυψε από τη διπλή σεισμική δόνηση του Η ανωτέρω ανάγκη
αφενός οφείλεται σε γεγονός απρόβλεπτο για την Αναθέτουσα Αρχή και δεν είναι
δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή με
διαπραγμάτευση διαδικασίες με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού αφετέρου σε
καμία περίπτωση δεν απορρέει από ευθύνη της Αναθέτουσας Αρχής. (...)». Με την
κατά τ' ανωτέρω εγκριθείσα πρόσκληση ορίστηκε ότι ως κριτήριο ανάθεσης η πλέον
συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής (άρθρο 13 της
πρόσκλησης) και σύστημα υποβολής προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης
(άρθρο 95 παρ. 2α του ν.4412/2016, άρθρο 12 παρ.2 της πρόσκλησης), ενώ
προβλέφθηκε η χορήγηση προκαταβολής στον ανάδοχο σύμφωνα με τους όρους του
άρθρου 150 του ν. 4412/2016 (άρθρο 15 της πρόσκλησης). Η συνολική προθεσμία
εκτέλεσης του έργου ορίστηκε σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την ημέρα υπογραφής
της σύμβασης (άρθρο 11 της πρόσκλησης). Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής
των προσφορών ορίστηκε η , ημέρα Πέμπτη .

14. Η Οικονομική Επιτροπή της προσφεύγουσας Περιφέρειας, με την
..... απόφασή της, ενέκρινε το από Πρακτικό της Επιτροπής
Διαπραγμάτευσης και ανέδειξε ανάδοχο της ελεγχόμενης διαδικασίας την
εργοληπτική επιχείρηση «.....», που

προσέφερε μέση τεκμαρτή έκπτωση 4,11%, που αντιστοιχεί σε συμβατικό τίμημα 3.093.358,81 ευρώ (πλέον Φ.Π.Α. ή 3.835.764,92 ευρώ με Φ.Π.Α.).

15. Εν συνεχεία, το ελεγχόμενο σχέδιο σύμβασης του επίδικου έργου μαζί με τα λοιπά στοιχεία του φακέλου της παρούσας διαγωνιστικής διαδικασίας, υποβλήθηκε ενώπιον του Ε΄ Κλιμακίου (Γ΄ Διακοπών), το οποίο με την Πράξη του ανέβαλε τη διατύπωση οριστικής κρίσης, προκειμένου να προσκομισθούν από την αναθέτουσα αρχή τα ακόλουθα: α) Κάθε πρόσφορο στοιχείο (βεβαιώσεις, έγγραφες διευκρινίσεις, συνοδευόμενες από όλα τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία) που να αιτιολογεί τη χρονική απόκλιση μεταξύ των σεισμικών δονήσεων και του χρόνου αποστολής της πρόσκλησης για την υποβολή προσφορών στους οικονομικούς φορείς την, β) έγγραφες διευκρινίσεις σχετικά με τους λόγους που κατέστησαν αδύνατη τη διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις προθεσμίες (συντετμημένες) που προβλέπονται για τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κάτω των ορίων .

16. Σε εκτέλεση της ανωτέρω πράξης, ο φάκελος της υπόθεσης συμπληρώθηκε με το έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π. Ε. και τα προσκομισθέντα συνοδευτικά αυτού έγγραφα, από τα οποία προκύπτουν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα αναφορικά με τη σημειωθείσα από το Κλιμάκιο χρονική απόκλιση μεταξύ του επικαλούμενου από την αναθέτουσα Αρχή απρόβλεπτου γεγονότος (σεισμικές δονήσεις) και της αποστολής της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών στους οικονομικούς φορείς και την αιτιολόγηση της επιλογής της Περιφέρειας να προσφύγει στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης: « (...) Το διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ του απρόβλεπτου γεγονότος (σεισμός) μέχρι την έναρξη των διαδικασιών υλοποίησης του έργου ήταν απολύτως αναγκαίο, καθώς έπρεπε να προηγηθεί η περίοδος παρακολούθησης της εξέλιξης της σεισμικής ακολουθίας (ακολούθησαν 1476 σεισμοί σε 2 ημέρες μετά τον κύριο σεισμό) μέχρι την οριστικοποίηση του φαινομένου προς όφελος της ασφάλειας της γέφυρας και των διερχομένων επί αυτής και κατά συνέπεια οι επεμβάσεις θα έπρεπε να γίνουν μετά την οριστικοποίηση του

φαινομένου και την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων. Για το λόγο αυτό ελήφθη υπόψη η δημοσιευμένη τεχνική έκθεση (.....2022) των καθ ύλη αρμόδιων επίσημων φορέων της πολιτείας για τη σεισμική ακολουθία τηςαπό το σεισμό. Εξάλλου από τη Δ.Τ.Ε της Π.Ε.έγινε άμεσα με επικαιροποίηση της στατικής μελέτης (εντός ενός μήνα) και αντίστοιχα επικαιροποίηση του Προϋπολογισμού και των λοιπών τευχών της δημοπράτησης.(...) Η επιπλέον ύπαρξη χρονικής εγγύτητας μεταξύ του απρόβλεπτου γεγονότος του σεισμού και της έναρξης διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού θα ήταν επιστημονικά επισφαλής, καθώς η στατική μελέτη έπρεπε να επικαιροποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη τα τεχνικά συμπεράσματα της ως άνω δημοσιευμένης τεχνικής έκθεσης, ώστε να επαναπροσδιορισθεί το είδος και το πλήθος των νέων παραμέτρων για την ορθή διαστασιολόγηση και επίλυση του στατικού φορέα και της θεμελίωσης της γέφυρας. Συνεπώς ο χρόνος που απαιτήθηκε για να εγκριθεί και να επικαιροποιηθεί η μελέτη ώστε να υλοποιηθεί το έργο, από τεχνική άποψη είναι εύλογος και αναγκαίος, καθώς εφαρμόστηκαν από τη Διεύθυνση Τεχνικών Έργων ΠΕ πλήρως οι κανόνες της επιστήμης και τηρήθηκε η σύννομη διαδικασία περί κατασκευής δημόσιων έργων σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 4412/2016. Ενόψει των ως άνω, δεν υφίστατο η δυνατότητα λόγω περιορισμένου χρόνου, ακόμα και με σύντμηση διαδικασιών, για προσφυγή στην εφαρμογή διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, καθώς μια τέτοια διαδικασία απαιτεί τουλάχιστον οκτώ (8) μήνες μέχρι την υπογραφή της σύμβασης (χωρίς τυχόν ενστάσεις/προσφυγές».

17. Με την προσβαλλόμενη Πράξη το Κλιμάκιο έκρινε ότι, μη νομίμως ανατέθηκε η εκτέλεση του επίδικου έργου, κατόπιν προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, καθόσον δεν συντρέχουν σωρευτικά οι προϋποθέσεις της διάταξης της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 με την αιτιολογία ότι απο τις παρασχεθείσες με το ανωτέρω έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. διευκρινίσεις, οι οποίες προσκομίστηκαν κατόπιν της αναβλητικής Πράξης του, δεν προκύπτει η ύπαρξη συγκεκριμένων

στοιχείων, που να αιτιολογούν τη χρονική απόκλιση μεταξύ των σεισμικών δονήσεων και της από απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας για τη διενέργεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και να καταδεικνύουν, κατ' αποτέλεσμα, την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης, μη συμβιβαζόμενης με τις προθεσμίες που προβλέπονται για τις διαγωνιστικές διαδικασίες ακόμα και με σύντμηση προθεσμιών. Ειδικότερα δε, από την επικαλούμενη και προσκομιζόμενη απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης της Τεχνικής Υπηρεσίας της Π.Ε. περί επικαιροποίησης της μελέτης του έργου, δεν προκύπτει ότι ελήφθη υπόψη η ολοκληρωθείσα το του 2022 Τεχνική Έκθεση που συντάχθηκε με τη συνεργασία όλων των πολυτεχνείων της χώρας για την παρακολούθηση της σεισμικής ακολουθίας της και κατά συνέπεια, η ολοκλήρωση της ειδικής αυτής τεχνικής έκθεσης δεν αποτέλεσε την αιτία παρόδου μεγάλου χρονικού διαστήματος από την εκδήλωση των σεισμών έως την έναρξη των διαδικασιών του επίδικου έργου. Τούτο δε, διότι αφενός μεν η ως άνω τεχνική έκθεση δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των εγγράφων που αναφέρονται στο προοίμιο της ανωτέρω απόφασης (και απαριθμούνται αναλυτικώς από το Κλιμάκιο), ως ληφθέντα υπόψη για την επικαιροποίηση της μελέτης της οδογέφυρας, αφετέρου δε από την συνολική επισκόπηση των στοιχείων του φακέλου δεν προκύπτει ότι η έκθεση αυτή ελήφθη υπ' όψιν για τη διαδικασία δημοπράτησης του επίδικου έργου. Ως εκ τούτου, κατά την κρίση του Κλιμακίου, αναποδείκτως προβάλλεται ότι η αναθέτουσα Αρχή δεν προσέφυγε εγκαίρως στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, διότι ανέμενε τη μελέτη αυτή, πραιτέρω δε η πάροδος ενός έτους από τους σεισμούς της και , ήτοι από το συντελεσθέν απρόβλεπτο γεγονός έως και την απόφαση για τη διενέργεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης την, συνιστά καθυστέρηση στην έναρξη των διαδικασιών δημοπράτησης του επίμαχου έργου, η οποία οφείλεται, σε κάθε περίπτωση, σε ευθύνη της αναθέτουσας Αρχής, που δεν προέβη άμεσα στην ενεργοποίηση της επισπευσμένης ανοιχτής ή κλειστής διαδικασίας. Στο πλαίσιο δε

της κρίσης του αυτής, το Κλιμάκιο απέρριψε και τον ισχυρισμό της αναθέτουσας Αρχής ότι μία ανοικτή διαδικασία διαρκεί τουλάχιστον οκτώ μήνες, διότι, αφενός η αδυναμία της αναθέτουσας Αρχής να διενεργήσει διαδικασία με διαπραγμάτευση κρίνεται με βάση τις περιστάσεις της συγκεκριμένης κάθε φορά διαδικασίας ανάθεσης και όχι αφηρημένα, αφετέρου η παραδοχή του εν λόγω ισχυρισμού θα ερχόταν σε αντίθεση με την ερμηνεία των οικείων διατάξεων του ν. 4412/2016, κατά την οποία κανόνας είναι η ανάθεση συμβάσεων με τη διενέργεια ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού, ενώ η διαδικασία με διαπραγμάτευση συνιστά εξαίρεση, που πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά. Περαιτέρω, και σε επίρρωση των ανωτέρω αιτιολογικών σκέψεων, το Κλιμάκιο έκανε δεκτό ότι η προβλεπόμενη στην οικεία σύμβαση προθεσμία των δέκα οκτώ (18) μηνών μετά την υπογραφή του σχετικού σχεδίου για την ολοκλήρωση του έργου, δηλαδή περίπου στα μέσα του έτους 2024, δεν συνάδει με την προσφυγή στην ανωτέρω εξαιρετική διαδικασία.

18. Ήδη, με την υπό κρίση προσφυγή ανάκλησης και την υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση προβάλλεται ότι το Κλιμάκιο από προφανή πλάνη περί το νόμο και τα πράγματα έκρινε ότι κωλύεται η σύναψη του ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης με τους ακόλουθους ειδικότερους ισχυρισμούς: Αναφορικά με τη διαλαμβανόμενη στην προσβαλλόμενη πράξη κρίση ότι δεν προκύπτει η ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων, που να αιτιολογούν τη χρονική απόκλιση μεταξύ των σεισμικών δονήσεων και της από απόφασης της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας για τη διενέργεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και να καταδεικνύουν, κατ' αποτέλεσμα, την ύπαρξη κατεπείγουσας ανάγκης μη συμβιβαζόμενης με τις προθεσμίες που προβλέπονται για τις διαγωνιστικές διαδικασίες ακόμα και με σύντμηση προθεσμιών, προβάλλεται ότι, το Κλιμάκιο εσφαλμένα εστίασε στο γεγονός ότι μεταξύ των εγγράφων που λήφθηκαν υπόψη για την έκδοση της απόφασης του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε. περί επικαιροποίησης της μελέτης του έργου δεν γίνεται μνεία της τεχνικής έκθεσης για τη σεισμική ακολουθία τηςτου2022. Και τούτο, διότι η εν

λόγω τεχνική έκθεση που συντάχθηκε από τους πλέον ειδικούς επιστήμονες όταν εκτονώθηκε πλήρως το σεισμικό φαινόμενο ήταν μία πολυαναμενόμενη μελέτη, ιδιαίτερα σημαντική για την καθοδήγηση της Υπηρεσίας τόσο για την επικαιροποίηση της στατικής μελέτης της οδογέφυρας, όσο και για την εν γένει διεξαγωγή και ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας. Άλλωστε, η έναρξη του διαγωνισμού χωρίς να ληφθούν υπόψη τα τεχνικά συμπεράσματα της ανωτέρω έκθεσης θα ήταν επιστημονικά και κατασκευαστικά επισφαλής και διακινδυνευμένη λόγω της εγγύτητας της γέφυρας με το επίκεντρο του σεισμού. Κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, τούτο προκύπτει ποικιλοτρόπως τόσο από τα στοιχεία του φακέλου, όσο και από τις παρασχεθείσες, με το έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε., διευκρινίσεις προς το Κλιμάκιο. Ειδικότερα, με βάση αυτήν την ειδική τεχνική έκθεση, η Διεύθυνση Τεχνικών Έργων της Π.Ε. προχώρησε στη σύνταξη της από "Τεχνική[ς] Έκθεση[ς] Επικαιροποίησης Μελέτης", όπου εκεί αναλύεται το σεισμικό φαινόμενο της και η επικινδυνότητα αυτού και προτείνονται συγκεκριμένες τεχνικές λύσεις βελτίωσης της κατασκευής του έργου όπως είναι *"(...) η θεμελίωσή τους με το ώστιμα των έγχυτων πασσάλων...προτείνεται η αύξηση των αποστάσεων του κανάβου των πασσάλων με αντίστοιχη αύξηση του κεφαλόδεσμου στα ακρόβαθρα όσο και στα μεσόβαθρα...έχει ως συνέπεια τη σημαντική μείωση των οριζόντιων μετακινήσεων και τη μείωση του αξονικού φορτίου των πασσάλων που προέρχεται από το σεισμικό συνδυασμό ..."*, ενώ στη συνέχεια προέβη άμεσα (εντός μηνός) στην επικαιροποίηση της στατικής μελέτης. Ακολούθως, το προσφεύγον διατείνεται ότι και επί της ουσίας η μεσολαβήσασα χρονική περίοδος από το απρόβλεπτο σεισμικό συμβάν μέχρι την έναρξη της ελεγχόμενης διαδικασίας για την υλοποίηση του έργου ήταν απολύτως δικαιολογημένη παραπέμποντας σε επιστημονική παρουσίαση σεισμολόγου καθηγητή και σε συγκεκριμένα χωρία της από 2022 Τεχνικής Έκθεσης επισημαίνοντας τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτήν ως προς την ενδεχόμενη αναθεώρηση σεισμικών κανονισμών για την περιοχή και ως προς τον

χαρακτηρισμό του εδάφους θεμελίωσης της γέφυρας μετά τον σεισμό βάσει του Ελληνικού Αντισεισμικού Κανονισμού.

19. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά τις νομικές σκέψεις που προηγήθηκαν, το Δικαστήριο κρίνει ότι νομίμως έγινε δεκτό με την προσβαλλόμενη Πράξη ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016. Ειδικότερα, μπορεί μεν οι σεισμοί της να συνιστούν γεγονός απρόβλεπτο για την αναθέτουσα Αρχή, μη οφειλόμενο σε δική της ευθύνη, πλην όμως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ορθώς κρίθηκε ότι δεν συντρέχει η σωρευτικά απαιτούμενη προϋπόθεση της αδυναμίας της αναθέτουσας Αρχής να τηρήσει τις προθεσμίες των διαδικασιών με δημοσίευση, έστω συντομευμένων, λόγω επιτακτικής κατεπείγουσας ανάγκης. Η επικαλούμενη δε από αυτήν αναμονή της ειδικής τεχνικής έκθεσης για τη σεισμική ακολουθία του 2022 δεν δικαιολογεί την πάροδο ενός έτους από τα ανωτέρω σεισμικά συμβάντα έως και την απόφαση για τη διενέργεια της διαδικασίας διαπραγμάτευσης την, δεδομένου ότι η αναθέτουσα Αρχή δεν παραθέτει συγκεκριμένα στοιχεία, είτε με τα προσκομιζόμενα από αυτήν έγγραφα, είτε με τους προβαλλόμενους ισχυρισμούς της, τα οποία να αποδεικνύουν ότι η τεχνική αυτή έκθεση λήφθηκε υπόψη κατά την επικαιροποίηση της μελέτης του επίδικου έργου. Συγκεκριμένα, η ειδική τεχνική έκθεση του 2022 δεν προκύπτει ότι λήφθηκε υπόψη για τη σύνταξη της επικαλούμενης από την προσφεύγουσα από τεχνικής έκθεσης επικαιροποίησης του έργου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε.- η οποία, σημειωτέον, παρά τα αντιθέτως αναφερόμενα στην προσφυγή, δεν συμπεριλαμβανόταν στα στοιχεία του φακέλου που επεξεργάστηκε το Κλιμάκιο, όπως αυτός συμπληρώθηκε μετά την αναβλητική πράξη του, υποβλήθηκε δε το πρώτον κατά την παρούσα διαδικασία- δεδομένου ότι σε κανένα σημείο αυτής δεν γίνεται μνεία της ειδικής αυτής τεχνικής έκθεσης του 2022 ούτε κάποια αναφορά ή συσχέτιση με συγκεκριμένα τεχνικά

συμπεράσματα αυτής αναφορικά με την οδογέφυρα που συντέλεσαν στην επικαιροποίηση της μελέτης του έργου ως προς τη θεμελίωσή του. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι ακόμη και η ανωτέρω επικαλούμενη για πρώτη φορά με την προσφυγή τεχνική έκθεση επικαιροποίησης της ανωτέρω μελέτης δεν προκύπτει καν ότι λήφθηκε υπόψη ούτε κατά την έκδοση της απόφασης του Προϊσταμένου της παραπάνω Διεύθυνσης περί επικαιροποίησης της μελέτης του έργου (υπ' αριθμ.), πολλώ δε μάλλον δεν αναφέρθηκε ούτε στην από τεχνική περιγραφή του επίδικου έργου αλλά ούτε και στο έγγραφο, με το οποίο η ίδια Διεύθυνση παρείχε διευκρινίσεις προς το Κλιμάκιο μετά την αναβλητική πράξη του. Περαιτέρω, αλυσιτελώς η προσφεύγουσα επιχειρεί το πρώτον να συσχετίσει ορισμένες διαπιστώσεις της τεχνικής έκθεσης για τη σεισμική ακολουθία της (..... ..) εντοπίζοντας συγκεκριμένα χωρία αυτής, προκειμένου να καταδείξει την αναγκαιότητα αναμονής των πορισμάτων της για την επικαιροποίηση της στατικής μελέτης του έργου, διότι τούτο δεν δύναται να θεραπεύσει αναδρομικά την διαπιστωθείσα από το Κλιμάκιο πλημμέλεια, προεχόντως για το λόγο ότι οι επισημάνσεις αυτές δεν αναφέρονται ούτε συσχετίζονται με τα διαλαμβανόμενα στην από τεχνική έκθεση επικαιροποίησης της ως άνω μελέτης ούτε με τα προαναφερθέντα έγγραφα (τεχνική περιγραφή, απόφαση περί επικαιροποίησης της μελέτης, απόφαση της Ο.Ε. περί προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης) και τα λοιπά στοιχεία του φακέλου, ώστε να εξαχθεί με ασφάλεια το συμπέρασμα ότι πράγματι η αναθέτουσα Αρχή τα έλαβε υπόψη της για την επικαιροποίηση της μελέτης της οδογέφυρας και ότι ορθώς ανέμενε την εξειδικευμένη αυτή μελέτη. Σε κάθε δε περίπτωση, οι επισημάνσεις αυτές αφορούν σε στοιχεία που είτε ήδη γνώριζε η αναθέτουσα Αρχή, όπως είναι η ποιότητα του εδάφους, η οποία, ως εκ της θέσης θεμελίωσης της γέφυρας (εκατέρωθεν της κοίτης του ποταμού), σχηματίστηκε από αποθέσεις χειμάρρου και είναι αναμενόμενο να ληφθεί υπόψη για τη στατική μελέτη της οδογέφυρας, είτε δεν ελήφθησαν καν υπόψη από αυτήν, όπως είναι το επικαλούμενο νέο ρήγμα του, δοθέντος ότι η από τεχνική έκθεση

επικαιροποίησης της προαναφερόμενης μελέτης κάνει λόγο μόνο για το ήδη γνωστό στους σεισμολόγους υφιστάμενο ρήγμα του Συνεπώς, ο σχετικός λόγος ανάκλησης πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

20. Περαιτέρω, αναφορικά με την επάλληλη κρίση του Κλιμακίου ότι η ολοκλήρωση του έργου σε διάστημα δεκαοκτώ (18) μηνών μετά την υπογραφή του οικείου σχεδίου δεν συνάδει με την προσφυγή στην ανωτέρω εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής και την παρέμβαση προβάλλεται ότι το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα των δεκαοκτώ (18) μηνών που απαιτείται για την κατασκευή του επίδικου έργου για την εκτέλεση της σύμβασης είναι σταθερό, είτε ακολουθηθεί ανοικτή διαδικασία, είτε εξαιρετική διαδικασία με διαπραγμάτευση. Στην προκειμένη δε περίπτωση, η κατεπείγουσα ανάγκη κατασκευής της οδογέφυρας λόγω του απρόβλεπτου φαινομένου του σεισμού επιβάλλει να γίνει με τη σύντομη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, η οποία έχει το πλεονέκτημα να "καλούνται συγκεκριμένες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην περιοχή, οι οποίες έχουν εκτελέσει παρόμοια έργα, έχουν γνώση των τοπικών συνθηκών και της αναγκαιότητας του έργου, σε αντίθεση με την ανοιχτή διαδικασία, στην οποία μπορεί να συμμετέχουν επιχειρήσεις από οποιαδήποτε περιοχή με πλείστα όσα μειονεκτήματα στην ταχύτητα του έργου, όπως έχει αποδείξει η διαγωνιστική εμπειρία".

21. Επί του λόγου αυτού το Δικαστήριο κρίνει ότι αυτός είναι αβάσιμος, διότι μόνη η ενδεχόμενη ταχύτητα που επιτυγχάνεται κατά την ανάθεση δημόσιας σύμβασης με την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης (λόγω της έλλειψης δημοσίευσης προκήρυξης, του περιορισμένου αριθμού συμμετεχόντων κ.λπ.) δεν δικαιολογεί την προσφυγή στην εξαιρετική αυτή διαδικασία ούτε παρέχει διακριτική ευχέρεια στην αναθέτουσα αρχή να την επικαλείται κάθε φορά που θεωρεί σκόπιμη την ταχύτερη ανάθεση της σύμβασης (βλ. ΕλΣυν Ολ 182/2022, Έβδ. Τμ. 734/2022) ή την ανάθεση αυτής σε συγκεκριμένες τοπικές εργοληπτικές επιχειρήσεις της επιλογής της και μάλιστα επικαλούμενη αορίστως και αναποδείκτως, ως εν προκειμένω, την γνώση τους ως προς τις επικρατούσες τοπικές συνθήκες και την

προηγούμενη εμπειρία τους σε παρόμοια έργα, κριτήρια επιλογής τα οποία ουδόλως τέθηκαν με την από οικεία πρόσκληση προς τους οικονομικούς φορείς. Περαιτέρω, η επικαλούμενη πιθανότητα καθυστέρησης λόγω άσκησης προσφυγών ή ενδίκων βοηθημάτων υπάρχει και στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, είτε από προσκληθέντα είτε από τρίτο οικονομικό φορέα που αμφισβητεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις της διαδικασίας αυτής (βλ. ΕλΣυν Εβδ. Τμ. 1418/2022, ΔΕφΑθ. 352/2021, πρβλ. ΔΕΕ C-260/17, Ανοδική Services ΕΠΕ, σκ. 42 - 47). Εξάλλου, το χρονικό διάστημα των 75 ημερών που διήρκεσε εν τέλει η ελεγχόμενη διαδικασία διαπραγμάτευσης από την απόφαση της Ο.Ε. της Περιφέρειας περί προσφυγής σε αυτήν (.....) μέχρι την κατακύρωση του αποτελέσματος αυτής από το ίδιο συλλογικό όργανο (.....) ήταν, σε κάθε περίπτωση, από μόνο του υπεραρκετό για την ανάθεση του επίμαχου έργου με την επισπευσμένη ανοικτή ή κλειστή διαδικασία (άρθρα 27 παρ. 3 και 28 παρ. 7 του ν. 4412/2016), προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκής ανταγωνισμός και να εξυπηρετηθεί το δημόσιο συμφέρον διά της ανάδειξης αναδόχου που θα προσέφερε ικανό ποσοστό έκπτωσης και θα ήταν ταυτόχρονα κατάλληλος να εκτελέσει το έργο προσηκόντως. Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο των ανωτέρω ισχυρισμών του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη ότι η επείγουσα ανάγκη, στη θεραπεία της οποίας κατατείνει η ελεγχόμενη σύμβαση, είναι, σύμφωνα με την απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής Περιφέρειας, η αποκατάσταση της ασφαλούς κυκλοφορίας ανθρώπων και οχημάτων από την οδογέφυρα και η ομαλοποίηση της οικονομικής δραστηριότητας (γεωργική, κτηνοτροφική, εμπορική) των οικισμών που είναι κτισμένοι εκατέρωθεν της κοίτης του ποταμού, με μία μόνιμη λύση, κρίνει ότι η εκτέλεση του επίμαχου έργου, ως νέου έργου υποδομής, δεν συνάδει, πράγματι, με την προσφυγή στην διαδικασία της διαπραγμάτευσης, ως ορθά έγινε δεκτό με την προσβαλλόμενη πράξη. Τούτο διότι, η εν λόγω εξαιρετική διαδικασία αποσκοπεί αποκλειστικά στην άμεση κάλυψη των προκαλούμενων από απρόβλεπτα γεγονότα αναγκών ή στην αποσόβηση επαπειλούμενων κινδύνων (π.χ. η επισκευή της υφιστάμενης οδογέφυρας για την

άρση της επικινδυνότητας διέλευσης πεζών και οχημάτων) και συνεπώς, ως εκ της προβλεπόμενης χρονικής διάρκειας κατασκευής του επίμαχου έργου (18 μήνες) σε συνδυασμό με την μόνιμη πλέον απαγόρευση χρήσης της παλαιάς οδογέφυρας λόγω της στατικής ανεπάρκειας αυτής (βλ. την απόφαση της Ο.Ε. της Περιφέρειας και το έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της Π.Ε.), η διαδικασία αυτή δεν συνιστά πρόσφορο μέσο για την άμεση αντιμετώπιση της επικαλούμενης από την προσφεύγουσα ανάγκης, η οποία ναι μεν καθιστά επιτακτική την εκτέλεση του επίμαχου έργου ως μία μόνιμη λύση για τη δημιουργηθείσα δυσμενή κατάσταση στην περιοχή, όχι όμως με την επιλεγείσα από την αναθέτουσα Αρχή διαδικασία.

22. Τέλος, με τον τρίτο λόγο, κατ' εκτίμηση του δικογράφου, προβάλλεται ότι, σε περίπτωση που γίνουν δεκτές οι εντοπισθείσες από το Κλιμάκιο πλημμέλειες της παρούσας διαγωνιστικής διαδικασίας, η προσφεύγουσα υπέλαβε, λόγω συγγνωστής πλάνης, ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης και ότι σε κάθε περίπτωση ουδεμία βλάβη προκύπτει σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος ή συμφέροντος οποιουδήποτε ιδιώτη, ενώ κατά τους ισχυρισμούς της παρεμβαίνουσας, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι εν προκειμένω συνέτρεχαν οι ως άνω πλημμέλειες στη διαγωνιστική διαδικασία, οι πλημμέλειες αυτές δεν είναι ουσιώδεις και δεν πρέπει να οδηγήσουν στη ματαίωση της κατασκευής ενός τόσο σημαντικού έργου.

23. Επί του λόγου αυτού, το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως αλυσιτελής. Και τούτο διότι, η νομολογιακώς διαπλασθείσα νομική έννοια της συγγνωστής πλάνης αναγνωρίζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν η διαπιστωθείσα πλημμέλεια κατά τη διαδικασία σύναψης σύμβασης δεν είναι ουσιώδης ή όταν το οικείο κανονιστικό πλαίσιο δεν είναι αρκούντως σαφές (Ολομ. ΕλΣυν 182/2022, Τμ. Μειζ.-Επτ. Σύνθεσης 1264/2019 σκ. 8, Έβδομου Τμ. 513/2021, 2646/2020). Στην προκειμένη περίπτωση οι εφαρμοζόμενες διατάξεις είναι σαφείς και έχουν τύχει νομολογιακής επεξεργασίας από το ΔΕΕ και τα εθνικά δικαστήρια και συνεπώς, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της

διαπραγμάτευσης, χωρίς να συντρέχουν οι εκ του νόμου σωρευτικές απαιτούμενες προϋποθέσεις και δη χωρίς να υφίσταται η επικαλούμενη από την αναθέτουσα αρχή κατεπείγουσα ανάγκη, συνιστά ουσιώδη νομική πλημμέλεια, καθόσον πλήττει τον ανταγωνισμό, και παραβιάζει τις αρχές της διαφάνειας και της ισότητας πρόσβασης στη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, λαμβανομένης, μάλιστα, υπόψη της συμμετοχής στη διαγωνιστική διαδικασία αποκλειστικά οικονομικών φορέων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή κατασκευής του επίδικου έργου, γεγονός που αλλοίωσε τελικώς τον κύκλο των συμμετεχόντων φορέων στην ελεγχόμενη διαδικασία. Περαιτέρω, το επικαλούμενο δημόσιο συμφέρον ικανοποιείται πρωτίστως με την τήρηση νόμιμων διαδικασιών ανάδειξης αναδόχου, προκειμένου να παρασχεθεί η δυνατότητα σε όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να συμμετάσχουν και να επιτευχθεί η συμφερότερη για την αναθέτουσα Αρχή προσφορά, ενδεχόμενη δε βλάβη ιδιωτικών συμφερόντων δεν αποτελεί αντικείμενο του προσυμβατικού ελέγχου που διενεργείται από το Δικαστήριο.

24. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η προσφυγή ανάκλησης και η από 14.10.2022 υπέρ αυτής παρέμβαση πρέπει να απορριφθούν.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την από 4.10.2022 (ΑΒΔ) προσφυγή ανάκλησης του Ν.Π.Δ.Δ.- Ο.Τ.Α. Β' Βαθμού με την επωνυμία «ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ».

Αποφαίνεται ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης για την ανάθεση της εκτέλεσης του έργου «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΑΣ ΟΔΟΓΕΦΥΡΑΣ» μεταξύ της Περιφέρειας και του οικονομικού φορέα «.....».

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 15.11.2022 .

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΩΣΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΣΠΑΤΗ

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 6 Δεκεμβρίου 2022.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ**